GAZET'A TRANSILVANIEI.

„Gazet'a“ ese de 2 ori; Joi'a si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/2 galbini mon, sunatória.

Anulu XL.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pertru serie 6 cruceri v. a. Tacs'a timbrala à 30 cr. val. austr. de fia-care publicare,

Nr. 33. Brasiovu 13|1 Maiu 1877.

Starea fonduriloru bisericesci si scolastice ale religiunei catholice din Ungari'a.

Adeca ce ne pasa noue de fondurile altoru biserici, religiuni, confessiuni? Numai pucina patientia, si vomu vedé indata, ca trebue se ne pase de acele si se ne interessamu de ele fórte de apróре, precumu si ca a fostu mare eróre dela noi pana acilea a nu cunósce, cu ce midiulóce i-si sustienu altii bisericele si scólele loru.

Maioritatea populatiunei din Ungari'a propriu disa se tiene de religiunea romano-catholica; episcopiile si capitulele catholice sunt din cele mai bogate din tóta Europ'a, cu venituri anuale dela cate 50 mii pana la 5—6 sute de mii (Primatele dela Strigonu), ca-ci afara de secularisarea mai multoru monastiri de nici-unu folosu, esecutata de imperatulu Iosifu II, in Ungari'a nu s'a mai intemplatu alta secularisare. In dilele nóstre, adeca camu dela dualismu incóce, éra mai alesu decandu Ungari'a se afla in strimtóre finantiaria estrema, ide'a secularisarei ocupa pe mii de capete, o lupta de spirite, cumu amu dice, intestina, subterana, infundata, decurge asupra cestiunei acesteia mai alesu in cercurile superiori ale societatiei. Clerulu se apara din respoteri, pana candu, viitoriulu ne va arata. Avemu destule simptome, ca si ministeriulu actuale ar' fi amicu ferbinte alu secularisarei, dela care densulu spera nu numai usiorarea statului de datorii si de falimentu, ci si mari progresse in maghiarisare; éra la ceea, ce se pare ca nu ar' prea reflecta, este bellulu civile.

Deocamdata ministrulu culteloru a facutu inceputur'a cu denumirea unei comissiuni chiamate a se informa bine despre modulu cumu se administra fondurile comune bisericesci si scolastice ale religiunei r.-catholice din Ungari'a. Resultatele lucrariloru acelei comissiuni compuse din barbati de frunte sunt si pana acumu mai multe, din tóte inse deocamdata s'a publicatu numai unulu, adeca una tabella comparativa a starei desu numiteloru fonduri pe periodulu dintre anii 1866 si 1875. Pentru scopulu nostru este de ajunsu, cá din acelu conspectu, din acea multime de cifre se reproducemu aici numai urmatóriele;

1. Averile bisericesci:

a) in capitaluri active in a. 1866 au fostu $14._{82}$ mill. florini, in a. 1875 numai $12._{53}$ mill.;

b) mosii, immobilii si asia numite venituri regalie in 1866 erá $8._{43}$, in 1875 la $10._{30}$ mill.

c) Datorii active séu restantie in 1866 de $1._{08}$ mill., in 1875 de $1._{49}$ mill.

Asia déra averea activa bisericésca in suma totala a fostu in a. 1866 de $24._{35}$ mill., in 1875 de $24._{34}$ mill. flor. v. a.

Datorii passive in a. 1866 erá $0._{37}$ mill. fl.; in 1875 numai $0._{01}$ mill. fl.

2. Averile fondului scolasticu:

a) capitaluri active in a. 1866 erá $6._{1}$ mill., in a. 1875 numai $5._{85}$ mill. fl.;

b) mosii si venituri regalie in a. 1866 de $2._{77}$ mill., in 1875 de $3._{24}$ mill. fl.;

c) datorii séu restantie active in 1866 de $0._{66}$ mill., in 1875 de $0._{70}$ mill. fl.

Asia averea totala scolastica in 1866 erá $9._{70}$ mill., in 1875 de $10._{50}$ mill. fl. v. a.

Datorii passive séu adeca numai unele restantie de plati era in a. 1866 de 360 mii, éra in a. 1875 de 320,000 fl.

Acumu, ca starea acestoru avutii sunt la lumin'a dilei, óre ce nu ar' plati unu studiu comparativu continuatu asiá, cá se alaturi langa ele in linii paralelle, populatiunea flacarei confessiuni din Ungari'a, precumu si averile bisericesci si scolastice ale fia-careia, pentru-cá se se cunósca, care cu ce midiulóce lupta pentru existenti'a si inflorirea sa. Éra fiindu-ca in acestea tieri cestiunea confessionale si cea de cultura este mai totu complicata, cumu amu dice, inpletita cu cea natiouale, intrebarea e la loculu seu, ca-ci nationalitate in ce mesura iè parte din veniturile aceloru fonduri. Asia de es. in milliónele de catholici sunt nu numai maghiari, ci si la 800 mii germani, multime de slavaci, sloveni, croati etc.

Totu ací ne mai sta in cale inca si alta intrebare. Candu s'au secularisatu monastirile si alte averi bisericesci, sub Iosifu II, fostau acelea numai romano catholice, séu si greco-catholice? Documentele istorice ne vorbescu si de monastiri greco-resaritene, care au disparutu atatu dintre romani, catu si dintre rutheni. Este adeveratu, ca dieces'a greco-catholica din Oradea-mare trage de una serie de ani multe ajutórie si subventiuni din fondurile catholice, la edificari de biserici, de case parochiali, la meliorarea veniturilоru pentru persónele eclesiastice etc.; déra in vederea acelora toti romani, carii tienu pe viétia pe mórte la nationalitatea loru (si de acestia sunt millióne), se intreba de mai multi ani incóce: Care este pretiulu ce se da pentru acele subventiuni bisericesci — éra dorerosulu respunsu se aude adesea din mii de guri: „renuntiarea la limb'a si la nationalitatea romana.“ Este unu secretu publicu, pe care indesiertu se mai adopera unii si altii a'lu pitula, ca multi chiaru dintre preutii din dieces'a Oradei-mari nu mai vorbescu romanesce nici chiaru in familiile loru, éra unele preutese nici nu mai sciu romanesce, éra celoru din asia numit'a classe de cultivati a inceputu a le fi rusine de limb'a loru materna, celu pucinu ei nu cutédia a o vorbi in publicu, cá nu cumu-va maghiarii se'i insulte de daco-romanisti. Ce poltroneria, ce batjocura de caracteru. Poporulu tieranu in vr'o 5—6 comitate vorbesce o imba romanésca asia de corrupta, asia de barbara, in catu iti vene se'ti astupi de departe urechile. Mlti tineri romani de tata si de mama, invétia romanesce numai dupace ajungu dela casele parintesci la vre-o scóla, unde se afla cate unu numeru considerabile de studenti romani din alte regiuni, espuse mai pucinu la caderea in stare de barbaría completa, ca-ci perderea limbei semnifica complimentuli barbariei, ceea ce inse va avé influintia decisiva si asupra bisericei greco-catholice din Ungari'a. Asia de es. diecesea gr.-catholica dela Oradea-mare va avé ratiunea de a fi si a esiste numai pana candu romanii voru remané romani si rutenii ruteni. Din diu'a, in care acelea populatiuni se voru maghiarisa, ele voru si trece fora a face vre-unu salto mortale, la ritulu latinu. Acésta e logic'a inexorabile a fapteloru, la care inse ómenii reflecta numai atunci, candu le-au ajunsu ap'a la gura. (Va urmá.)

Resbelulu.

— Vidinulu arde! Ceea ce in numerulu precedentu amu notificatu numai cá faima, venimu astadi a constatá cá faptu implinitu. Turci'a a declaratu Romaniei resbelu in fapta si in forma. Dupa ce a bombardatu orasiele romane Reni, Ismailulu, Brail'a, Oltenit'a si Bechetulu, si dupace a notificatu si agintelui diplomaticu romanu din Constantinopole, cá se se departedie de acolo, pentru-ca considera pe Romani'a de cea mai declarata inimica a sa, — s'a apucatu in fine se bombardedie si Calafatulu, acea fortarétia istorica romana, care de atate ori a aperatu pamentulu romanescu de barbari'a turcésca. Facia de unu asemenea atacu asupra unei fortaretie, unde pana acum nu este nice unu petioru de soldatu russu, Romani'a n'a mai potutu fi neutrale séu nepasatória, ci la rondulu seu a datu si ea ordinu trupeloru sale, cá se respunda turciloru prin bombardarea fortaretiei turcesci Vidinu, situata in faci'a Calafatului. Inse precandu ghiulele si bombele turcesci cadu in Dunare, pre atunci tunurile romanesci lovescu unde le place in Vidinu, pre care in scurtu tempu l'au si pusu in flacare.

Astfeliu s'a implinitu cea ce erá de prevediutu: romanii provocati fiindu au inceputu pe facia resbelu contra Turciei si se lupta cu coragiu si resolutiune. Inceputulu e bunu, inse cu ajutoriulu lui Dumnedieu finitulu are se fia stralucitu. Inainte dér, curga sangele spurcatu!

— Russii au inaintatu dejá pana la Giurgiu. Ei se concentrédia si in apropiare de Romani'a mica, inse Oltulu nu-lu voru trece, deórace acolo e grossulu óstei romane, care va formá arip'a drépta a óstei russesci. Russii sosescu la gar'a Tergovistei si de acolo mergu mai departe, fora se atingu Bucurescii nici baremi in trecere. Ei 'si tienu ingagiamentele cu scrupulositate, ceea ce ne da cuventu de a sperá, ca ei voru urmá totu asiá pana in sfersitu. Cumca comand'a suprema russa se va estinde si asupra óstei romane, nu e adeveratu. Armat'a romana va stá numai sub comand'a suprema a Domnitoriului Carolu, inse firesce miscarile si operatiunile ei se voru intemplá pe basea planului comunu, care de buna séma este comunicatu si comandei supreme romane. De aici se vede, ca armat'a romana va trebui neaperatu se vina in contactu de apróре cu cea turcésca, prin urmare sunt neintemeiate scirile unoru diurnale, cari dicu, ca armat'a romana are missiunea de a operá la tempulu seu dincóce de Carpati.

Écca ce scrie „Pester Lloyd“ in asta privintia: „Astadi armat'a roman'a sta inderetulu celei russe; ea nu va veni in contactu cu Turci'a. Inse se nu se tréca cu vederea, ca dlu primu ministru Iuonu Brateanu si consorti visédia dejá de o invasiune in Transilvani'a, indata ce Austro-Ungari'a s'ar amestecá in resbelu. Se dice, ca imperatorele Alessandru ar' fi promissu dlui Brateanu, candu acest'a a fostu in Livadi'a, ca déca Romani'a va sprigini pe Russi'a contra Turciei, atunci si Russi'a va da ajutoriu Romaniei in Tansilvani'a. In daru n'a scrisu dóra Moltke la anulu 1836, ca fora a avé in mana Transilvani'a nu se póte cuceri Constantinopolea. Astfeliu se póte esplicá si enigm'a, ca pentru ce mobilisédia Romani'a tóte poterile sale pana la etate de 45 de ani. Romani'a póte

astadi pre basea nouei organisatiuni militare se mobilisedie in 14 dile 150 mii de soldati cu 120 tunuri. Russi'a este ingagiata a-i dá armele, munitiunea si chiaru banii, de cari va mai avé lipsa. Asiá precum a pornitu Russi'a contra Turciei fora declarare de resbelu, asiá crede a surprinde la tempulu seu si pe Austri'a. Pentru aceea Austro-Ungari'a se se padiésca bine si se fia gat'a pentru ori-ce eventualitate."

Asiá vorbesce organulu contelui Andrássy, inse cu tóte ca se bucura de inalt'a protectiune si inspiratiune a cancelariului austriacu, totusi noi dubitamu tare, ca espectoratiunile sale sunt intemeiate. Ceea ce a vorbitu si stipulatu primulu ministru romanu cu suveranulu toturoru russiloru in Livadi'a, nu este datu a sci nice chiaru cancelariului austriacu, cu atatu mai pucinu vre unui politlcastru judanu. Astfeliu de combinatiuni sunt numai eflussulu fricei, ce a cuprinsu pe unguri si pe judani facia de desvoltarea evenimenteloru orientali. Inse acésta frica dovedita mai are si laturea sa reutatiósa; ca-ci domnii ungurri si judani tindu totuodata se innegrésca pe romani inaintea Europei cá pre nisce ómeni periculosi pentru chart'a actuala a Europei si mai vertosu se arete austriaciloru, ca elementulu romanu este periculosu pentru esistinti'a Austriei si ca numai ungurii si judani mai tienu la acestu vechiu statu alu Habsburgiloru. Inse noi nu credemu ca se va uitá cineva in gur'a loru.

— Totu acestu diariu a mai publicatu si din Berlinu o corespondintia, in care dice, ca Germani'a nu se va invoi nici-odata, cá Romani'a se devina deplinu independenta. Inse spre a da de mentiuna asta asertiune jidovésca n'avemu decatu se reproducemu aci cateva pasagie dintr'unu articlu din „National Ztg." din Berlinu, care vorbindu despre Romani'a dice intre altele: „Conventiunea inchiata cu Russi'a scutesce pe Romani'a de a deveni teatrulu resbelului, ceea ce s'ar fi intemplatu, déca se alipiá de Turci'a. Ea a asecuratu bunurile statului, fiindu-ca Russi'a a renunciatu la protestulu seu anterioru si a recunoscutu secularisarea monasterieloru, indatorandu-se a responde 6 millióne franci din dobandile adunate, din cari a si platitu cele de antaiu millióne. Romani'a a luatu sórtea sa in manile sale proprie, avendu in vedere promissiunile Russiei si interessele Europei de a mantiené statulu romanu. La aceste interesse s'a reportatu principele Carolu candu in discursulu de tronu a disu, ca totu-deuna s'a cugetatu a inaltiá Romani'a si a impliní missiunea la Dunare etc." — Aceste suntu cuvintele organului directu alu principelui Bismark si pe aceste punemu noi pretiu, éra nu pe cele ce scrie organulu dlui Andrásy.

— Dómnele romane din Jassi au luatu initiativ'a la formarea unui comitetu pentru a vení in ajutoriulu ostasiloru romani raniti. Presiedinti'a acestui comitetu s'a oferitu Dómnei Romaniei, care a primitu cu bucuria acésta onóre. Dupa aceea comitetulu a indreptatu unu apelu catra tóte dómnele romane, unde dice intre altele: „In momentulu, candu tiér'a face apelu la sangele si la bravur'a copiiloru ei, femeea romana nu póte se nu semtia, ca dupa-ce si-a datu sociulu séu copilulu mai este inca locu in anim'a ei pentru indeplinirea si a altoru sacre indatoriri. . . Noue Romanceloru ne revine sarcin'a si onorulu, d'a veghiá langa raniti si-ai redá tierii loru, pentru acést'a se nu crutiamu nici bani nici staruintie. . . Unite deci in sacrificie si iubire pentru scump'a nóstra tiéra, Dumnedieu ne va lasá dulcea satisfacere, de a fi avutu si noi cá fiice ale acestui pamentu partea nóstra in indeplinirea maretiei missiuni, de a aperá mossii'a stramosiésca!" — Nu credemu se esiste dómna romana, care se nu respunda prin fapte la acestu apelu.

— Armat'a russa din Asi'a mica inaintédia totu mai tare. Marele principe Mihailu anuncia, ca a ocupatu Chagisyanulu, situatu intre Cars si Baiazidu.

— Angli'a a disu in respunsulu seu la circularea lui Gorciacoff, ca procederea Russiei este contraria tractatului de Parisu; Russi'a s'a separatu de concertulu europeanu; consecintiele procederei guvernului russu nu se potu prevedé etc. Cu tóte aceste ministrulu de esterne a declaratu in camer'a lordiloru, ca déca Russi'a nu va ataca Constantinopolea, atunci nu e temere de unu conflictu cu Angli'a.

Romani'a.

Fundamentele dreptului seu publicu.

In vederea neauditeloru insulte ce se arunca asupra romaniloru de catra press'a dualistica si preste totu de catra cea maghiara; in vederea brutalei portari a ministriloru sultanului catra tiéra si domnitoriulu seu, in consideratiune, ca multi ómeni ametîti de atatea sofisme stau une-ori in cumpene, la cine se dè crediementu, se simte necessitatea de a reproduce si pentru lectorii nostrii unele estrase din documente publice, emanate dela Europ'a in favórea Romaniei. Copilandrii scolari, carii pe la 1856—8 era de cate 10—15 ani, astadi sunt barbati de cate 30—35 de ani, cari ocupa functiuni publice in sfer'a civile, in armata, in cleru, unii sunt deputati, altii scriu in diaria, facu politica; se afla inse destui intre densii, carii fora a cunósce o iotta, fia si numai din trecutulu celu mai de aprópe alu Romaniei, -si arróga totusi dreptulu de a judeca si condamna cu inpertinentia estrema, precumu vedemu de es. in diariele maghiare. Acesti ómeni destramati nu pretendu mai pucinu, decatu cá natiunea romana se'si verse astadi sangele seu in favórea si pentru salvarea turciloru taiati impregiuru si baptisati. Alte rosuri la ânima, alta matrice nu mai au?

Si in poterea carei indatoriri se'si verse romanii sangele pentru turci?

Conventiunea pentru organisarea definitiva a principateloru unite-romane inchieata la Parisu in 7/19 Augustu 1858 de catra cele siepte poteri, subscrisa de ministrii plenipotenti Fuad. Hübner. Valeski. Couley. Hatzfeld. Kisseleff. Villamarina, dupa aceea sanctionata de totî siepte monarchii, suna in

Art. 2. „Pe temeiulu capitulatiuniloru date de sultanii Baiazetu I., Mahomedu II., Selimu I. sì Seimanu II., care constitue autonomi'a aceloru principate, regulandu raporturile loru cu sublim'a Pórta si pe care mai multe hatisierifuri (diplome) si mai cu séma acele din anulu 1843 le-au consantitu, conformu asemenea si cu articulii 22 si 23 ai tractatului inchiatu la Parisu in 30 Martiu 1856, principatele voru continua a se bucura sub garanti'a collectiva a poterileru contractante de privilegiurile si immunitatile, pe care le au in posessiune.

„Prin urmare, principatele se voru administra in libertate si afara de ori-ce ámestecu alu sublimei Porti, in marginile stipulate prin intielegerea poteriloru garante cu curtea suzerana."

Asiadéra prin art. 2 alu conventiunei Europ'a asigura Romaniei autonomia interna perfecta, adeca suveranitate interna. Mergemu mai departe.

Art. 8 aliniatulu 3 suna: „Curtea suzerana va combina cu principatele mesurile de apararea pamentului loru in casu de atacu din afara, si va poté provoca prin intielegere cu curtile garante, mesurile necessarie pentru restaurarea ordinei la intemplare de a se compromitte."

Ací déra este prevediuta atatu invasiunea straina, catu si casuri de revolutiuni interne. Pórt'a ottomana era prin urmare obligata a se pune de timpuriu in corespondentia cu gubernulu Romaniei asupra mesuriloru, care ar' fi fostu a se lua contra ori-carei invasiuni si in casulu de facia contra celei russesci. Acésta trebuiea se o faca turcii cu atatu mai virtosu, ca insasi gubernulu romanescu 'iau anuntiatu, a reflectatu, rogatu, pe ei si pe tóte curtile garante. Déra turcii se portara si astadata cu romanii turcese, misielesce, blastematiesce, calcatori de tractate si de cuventulu datu, acumu cá totudeuna, ca minciuna este elementulu de viétia, in care traiesc ei. Si apoi inca mai au frunte cá se denuntie pe romani la Europ'a.

Art. 9. „In casu de calcare a immunitatiloru acestoru principate, Domnii voru inainta unu recursu catra poterea suzerana, si déca nu se va face dreptate la a loru reclamatiune, o voru poté indrepta prin agentii loru catra representantii poteriloru garante la Constantinopole."

Curatu asia urmà gubernulu Romaniei tóta vér'a si tóta érn'a, pana ce reclamà si la conferenti'a européna; déra in locu de protectiune, la care s'au obligatu poterile garante, astadi cinci din ele lasara pe Romani'a la discretiunea, la bunulu placu alu Russiei. Mare adeveru a pronuntiatu psalmistulu: Nu sperati in boieri, in fiii ómeniloru, intru cari nu este mantuire. Si acumu Romani'a se mai continue a se uita cu manile incrucisiate, cumu i se bombardéza orasiele danubiane si cumu basibozucii ardu si préda sate romanesci!

In a. 1864, candu Domnului Alesandru Ioanu I. i se urise din sufletu de luptele partiteloru, dupa ce facù appellu la votulu universale, prin care fù adoptatu statutulu seu, a mersu la Constantinopole, unde a facutu se intieléga atatu Pórt'a ottomana, catu si representantii poteriloru garante, ca in conventiunea din 1858 se stracurasera si unele decisiuni, parte absurde, precumu erá de es. comissiunea centrale dela Focsiani, compusa din individi luati din ambele principate, cu dréptu legislativu, specie de dualismu fetarau (hermaphroditu) cá celu din Austro-Ungari'a, parte fórte asupritórie, precumu erá legea electorale octroata romaniloru de catra representantii poteriloru s. a. Atunci cele siepte poteri decisera de nou asia: „Principatele unite potu modifica si „schimba in viitoriu legile care privescu ad-„ministratiunea loru din laintru, cu concursulu le-„gale alu poteriloru stabile (camerele si Domnulu), „si fora nici-o interventiune." (Vedi proclamatiunea Domnului din 2/14 Iuliu 1864.)

In 30 Iuniu se proclama constitutiunea cea noua a tierii, redactata dupa cea belgica. Nici una din poterile garante nu a redicatu vocea sa in seriosu asupra ei. Art. I. alu acelei constitutiuni suna: „Principatele unite romane constitue unu singuru statu indivisibile, sub denumire de Romani'a. Art. 2. Teritoriulu Romaniei este nealienabile etc." In aceeasi di Carolu I. proclama si neutralitatea Romaniei si la proclamatiunea sa adauge: „Juru de a padí constitutiunea si legile poporului romanu, de a mantiené drepturile lui nationale si integritatea teritoriului."

Acestu juramentu obliga pe Domnu, in aceeasi mesura inse obliga si pe totu sufletulu romanescu pana la baiatii ajunsi in anii priceperei. Celu mai mare juramentu ce póte pune omulu in acésta lume; elu cere vieti'a si sangele, pentru cá se fia respectatu.

Comentariu ulterioru limpede si respicatu, ne dete, in momentulu candu scriamu acestea, ministrulu de esterne Mich. Cogalniceanu in replic'a sa simburósa si barbatésca facuta dlui Dim. Sturdza si mai alesu reutatiosului Petru Carpu in siedenti'a senatului din 23 Apr. (4 Maiu) cu ocasiunea desbaterei respunsului la cuventulu de tronu.

D. min. de externe observa ca, de si a trecutu destulu timpu, d. Carpu si-a pastratu juneti'a; dér' e reu a se critica guvernulu candu acést'a atinge tiér'a, — cumu s'a intemplatu cu bombele turcesci, care in locu se isbiésca pre russi, au cadiutu in Brail'a. — Se totu critica conventiunea si ni se pune continuu in facia neutralitatea. Dér' candu, in virtutea neutralitatiei, stai cu bratiale incrutisiate si altulu iti dà in capu, mai poti remané neutru? A persiste, in asemenea casu, in neutralitate, este a suferi sa se intemple si in interiorulu tierei ceea ce s'a intemplatu la margine: Brail'a bombardata, Reni bombardati, monitórele turcesci fáramandu biseric'a, vam'a si scól'a din Olteniti'a, si amenintiandu populatiunea. Asemene resultate voiti pentru tót'a tiér'a?

D. Carpu: Conventiunea le-a adusu.

D. min. de externe: Dér' Franci'a n'a incheiatu nici o conventiune, si cu tóte acestea, basibuzuci si cerchesi capturédia si jefuescu vasele francese. — Ceva mai multu: note officiale catra consulii din Turci'a i invita se-si iea archivele si totu ce au, pentru-ca indata ce voru trece russi au se dè focu la sate si la orasie. Eta ce s'ar' fi intemplatu si la noi. — Si apoi chiaru cuvintele ministrului austriacu probédia, ca suntemu isolati: ele aréta ca Austri'a va interveni numaï candu Russi'a ar' voí se cucerésca. Armat'a russa a trecutu si poterile n'au protestatu. Ele n'au protestatu nici contr'a conventiunei ce amu incheiatu cu Russi'a; ceea ce probédia ce au fostu mai juste pentru tiér'a nóstra decatu multi din fii ei. — In adeveru, de n'amu fi incheiatu acésta conventiune, nu vedeti ca russii totu ar' fi trecutu, si atunci n'ar' fi lasatu nici domnu, nici guvernu? In vir-

tutea conventiunei cam impedecatu pe russi se ne iè o scóla din Moldov'a spre a o transformá in spitalu. — Cei cari punu continuu inainte neutralitatea, uita ca nimeni nu ne o garantédia si ca cei cari garantase pre a Turciei, se declara chiaru ai neutri, lasandu-o in prad'a Russiei. — Diceti se nu se vorbésca in adressa de macelurile din Balcani. Atunci, potemu vorbí de cele ce se petrecu in Reni si in satele invecinate, unde basibuzucii trecu cate 10—20 cá se jafuiésca. — Déca Turci'a, in cei 20 ani din urma s'ar' fi intielesu cu noi, ar' fi avutu astadi unu statu amicu, din contra, ea au cantatu tóte ocasiunile de a ne loví. Chiaru astadi, ea a comunicatu agentului nostru ca-i retrage functiunea. Ce felu! N'avemu simtiu de demnitate?! — Cei cari totu vorbescu de neutralitate, de ce nu propunu ei vre-o solutiune? — Unde vede d. Carpu ca voimu se trecemu Dunarea? Noi nu facemu decatu se aperamu ceea ce avemu, si credemu ca vomu reusi. Amu vediutu pre Serbi'a incependu resbelulu contra vointiei Europei; cu tóte acestea, la facerea pacei, poterile au intervenitu si astufelu Serbi'a a pierdutu resbelulu, dér' a castigatu prestigiu. Óre noue nu ni se cere decatu se primimu palme? Acést'a nu póte fi intentiunea nimenui, nici chiaru a acelora, cari cauta cérta ministeriului. — Catu pentru cuventele de infratire, la care nu s'a respunsu in adressa, ds'a e gat'a a discutá si pre acestu terenu si inca cu reusita. Ds'a e sicuru ca appellulu este sinceru: nu pre banc'a ministeriala este passiunea, indata ce s'ar' probá acést'a, ds'a e gata a se retrage.

* *
*

Bucuresci, 27 Aprile v. 1877. „Monitoriulu“ Romaniei desminte respandirile si scomotele esite in publicu, cumu-ca ostirea romana va fi incorporata in cea russésca, ca va fi pusa sub ordinele comandantiloru russi cá antegarda s. c. l. dicundu: „Ministeriulu se grabesce a da desmintiri formali acestoru scomote. Armat'a romana nu este amenintiata de nici unu feliu de incorporare; ea va fi totudeuna condusa de capii sei legitimi si va opera pentru mantienerea drepturiloru si institutiuniloru patriei.“ Pentru armat'a romana se facu mereu ofrande atatu in cai si naturalia, catu si in bani si inca pe intrecute, si incurgu nu numai din Bucuresci, ci de prin tóte prefecturele. M. S. Domnitoriulu Carolu de Hohenzollern, cá capu alu statului inca a oferitu considerabil'a suma de 100 mii lei noi din casseta sa particularia pentru ecuiparea officiriloru armatei. Frumosu exemplu acesta la inflacararea spiritului de sacrificare, pentru apararea Romaniei, in sensulu gloriósseloru ei traditiuni militari, cu poteri unite. — Ceea ce ne ranie animele era scisiunea la noi intre partite si organele loru de publicitate, acumu, gratia prudentiei si moderatiunei tuturoru, ca ne aflamu si in punctulu acesta pe pragulu reinfratirei. „Romanulu“ facù unu appellu in obiectulu acesta, unde dice: „Se stergemu cu iubire ori-ce gresiala a partiteloru si individiloru si toti mana in mana se ne punemu sub drapellulu patriei si se esimu astufeliu din acésta lupta toti frati si toti romani liberi in Romani'a libera.“ La acestu appellu respunde „Pressa,“ organulu conservatoriloru liberi cu: „dá, suntemu de aceeasi opiniune, inse ne trebue fapte, nu numai vorbe.“ „Se dè invingatorii dovedi practice despre dorinti'a loru de conciliatiune si noi, conservatorii liberali, nu vomu remané cei din urma a contribuí la unirea tuturoru fiiloru acestei tieri pentru apararea, sustienerea si intarirea locuitoriloru patriei nóstre autonome si independenta.“

Ne felicitamu de acestu inceputu la comun'a intrunire. Fia de bunu auguru pentru Romanimea, care astépta dela toti, cá se-si intrunésca tóte resursele pentru mai bunulu ei viitoriu! — „Alea jacta est“! La Calafatu romanii spre aparare au respunsu cu tunuri la tunurile turciloru din Vidinu cari ne provocara fora dreptu la apararea pamentului patriei nóstre. Vidinulu e martoru, ca obusele romane ei casiunara daune prin aprinderi si dearderi, precandu cele turce nu ne facura multa stricatiune. Asemené provocari barbare ne facù Turcia din seninu si la Bechetu si la Olteniti'a unde nu se aflá unu singuru soldatu strainu, si totusi trasera cu obuse, din cari 2 se adusera si la Bucuresci la ministeriu. Unu actu barbaru si necalificabilu acesta. Dér apoi, ca 150 basi-bosuci venira pe Dunare si se urcara pe Jiiu, dandu focu la 3 vase, din cari 2 erá incarcate cu producte si inca una erá angleza stationata lenga comun'a Bechetu. Totu basi-bozucii dedera focu indata tuturoru slepuriloru ce se aflau pe Jiiu sub bandier'a anglesa. Éca barbarismulu provocatoriu la aparare! si cine ne va condamna, ca ne aparamu de acte de barbaria.

Astadi deminétia cateva barce cu vro 60 cazaci au trecutu la Ghecet si au datu focu la tóte piquetele turce pana la Galati, ér' turcii nu respunsera la bombardarea russésca.

La Calafatu obusele turce au facutu stricare in casarma si localulu de vama si sa atinsu si turnulu bisericei. La satulu nou inca facù stricatiune bisericei bombardarea turcésca. Asia ne aflamu in resbellu cu Turci'a si noi, provocati de ea cu destula barbaria. Ddieu se ajute armeloru nóstre.

— Respunsulu senatului Romaniei la mesagiulu tronului si alu **Domnitoriului** la acesta:

„Maria T'a!

Sunt momente atatu de grave, atatu de solemne in viéti'a natiuniloru, in catu mintea cea mai intielépta nu póte pune o stavila evenimenteloru, ratiunea omenésca cea mai provedietóre se opresee in faci'a necunoscutului.

Atunci poporu si tronu, camere si guvernu, tiér'a intréga nu mai au de catu o singura cugetare, unu singuru strigatu, decatu o singura ingrijire: mantuirea patriei.

Senatulu din cunosciinti'a acteloru diplomatice, s'a incredintiatu ca guvernulu Mariei Tale, in faci'a evenimenteloru grele ale conflictului orientalu, a pusu tóte silintiele, tóta staruinti'a pentru a dobandi dela inalt'a Pórta si dela poterile garánte afirmarea neutralitatiei nóstre, inse tóte au fostu zadarnice.

Astadi, intrarea armateloru russe in tiér'a nóstra este unu faptu indeplinitu, si tunulu a inceputu a dice cuventulu seu.

Resbelulu dintre doui poternici vecini ai nostri noi nici l'amu doritu, nici l'amu provocatu. Maria T'a, inse este o sacra si imperiósa datoria a nóstra cá se facemu totu ce omenesce este possibilu, cá Romani'a se nu devina theatrulu resbelului; se scutimu manósele nóstre campii, de acele scene sangeróse, de acele maceluri grosave, cari au insangeratu plaiurile Balcaniloru.

Maria T'a!

Romani'a, de si isolata, in momente asia de periculóse, amintindusi insa de stramosiescele ei traditiuni si invocandu ocrotirea Domnedieului parintiloru nostri, se sprijina pe patriotismulu fiiloru sei si la nevoi chiaru pe bratiele loru.

Romani'a va fi la inaltimea datoriei sale in momente asiá de solemne, candu viitoriulu si esistenti'a sa politica chiaru póte fi pusa la aspre incercari, si nu va crutia nici unu sacrificiu pentru a salvá, a pastrá neatinse tiéra si institutiuni.

Jun'a nóstra armata, mandra de a avea in capulu ei pe urmasiulu atatoru eroi, pe Carolu I., va sci se-si faca datori'a.

Maria T'a!

Nu senatulu, corpu matoru si moderatoriu va consiliá vre-odata o politica hasardósa si periculósa, si cu atatu mai pucinu de a atacá pe veri unulu din poternicii vecini astadi in lupta, acésta ar' fi o urmare nu numai condemnabila, déra si o neértata nesocotintia.

Déra candu caminurile nóstre ar' fi amenintiate, candu mosi'a stramosiésca ar' fi incalcatá si drepturile nóstre nimicite, nepasarea nóstra ar' fi o crima de les-natiune.

Maria T'a!

In imprejurarile dureróse, care invalue scump'a nóstra tiéra, senatulu, plinu de incredere in tactulu si intieleptiunea, de care a datu pana acum'a probe guvernului Mariei Tale, se va grabí a-i dá midiulócele necessarii, pentru a-lu pune in positiune se apere drepturile si interessele Romaniei facia cu resbelulu ce s'a inceputu.

Conventiunea incheiata intre guvernulu imperialu russu si guvernulu Mariei Tale, a micsioratu in modu simtitoriu ingrijirile legitime ce apasau animele romaniloru in nisce impregiurari asiá de dureróse, si cu atat'a mai multu ca Maiestatea S'a imperatórele Alexandru alu II., unulu din garantii poternici ai esistentiei nóstre politice, ne da asigurarea de a mantiene, si a face de a se respectá drepturile nóstre politice si a aperá integritatea statului romanu.

Se traesci Maria T'a!

Se traésca Maria S'a Dómn'a!

Vice-presiedinti: M. Kostaki, Dim. Bratianu. —

Secretari: N. Kamarasiescu, G. Leca, M. Germani.

Questori: N. Manolescu, C. G. Caramalau.

(L. S. S.)

I. S. Domnitoriulu á respunsu:

Dloru vice-presiedinti!

Dloru senatori!

Primiti expressiunea desaversitei Mele recunoscintie pentru concursulu energicu ce 'Mi promiteti, in gravele impregiurari de astadi.

Si nici ca poté a fi altu feliu din partea senatului Romaniei! Au, toti nu avemu si nu urmarimu aceiasiu scopu: Mantuirea patriei!

Dloru senatori, dela messagiulu Meu din 14 Aprilie, lucrurile s'au inaspritu. Fara se fi doritu, fora se fi provocatu, resbelulu ce a isbucnitu intre poternicii nostri vecini, tiér'a a si inceputu, despre partea Dunarii, a se resimti de durerósele lui effecte. Fara cá de pe tiermurile nóstre, o singura pusca romanésca sa se fi trasu, orasiele si satele nóstre, pe jumetate pustii, incepu a fi devastate.

Comerciulu nostru internationalu chiaru din susulu Dunarei este cu devarsire nimicinicitu, ca-ci in contr'a dreptului ginteloru, monitórele ottomane intra in insusi porturile nóstre si capturésa si chiaru ardu vasele fora privire catra pavilonulu care pórta. Orasie deschise cá Brail'a si mai alesu Reni s'au bombardatu. Olteniti'a, in care nu se gasesce unu singuru plutonu din armat'a russiana, a avutu aceeasi sórte; o nóua amenintiare de bombardare i s'a si facutu. Pe la mai multe puncturi s'au si facutu invasiuni de bande de cerkesi si de basi-bujuoi. Nu mai tardiu de catu eri unu corpu de basi-bujuci, trecundu Dunurea, a arsu vasele aflate pe Jiu in portulu Bechetu si au pustiitu locuintiele.

Precumu vedeti, dloru senatori, in contr'a otararei nóstre de a nu provocá, de a nu atacá, noi ne vedemu provocati si atacati pe insusi territoriulu nostru.

In faci'a acestei atitudine agressive, totusi guvernulu Meu nu va parasi calea prudenta, déra si energica, care i s'a recomandatu de ambele corpuri legislative. Inse cu dorere prevediu, ca nu ni se va tiené séma de moderatiunea nóstra!

In asemene casu vomu fi siliti a respinge forti'a prin fortia, ca-ci mai inainte de tóte suntemu detori catra Tiéra de a-i aperá otarele!“

Si atunci amu convictiunea, ca jun'a nóstra armata, luandu povati'a dela faptele stramosiesci, prin viteji'a sa, va dovedi, ca este demna urmasia a aceloru ostiri romane, care secoli intregi a aparatu civilisatiunea chrestina la portile Orientului!

Inca odata sunt fericitu si'i reinoiescu recunoscienti'a Mea, vediendu, ca senatulu este otaritu a nu crutia nici unu sacrificiu, atunci candu drepturile, interessele si demnitatea Romaniei voru fi puse in jocu.

Traiésca senatulu!

Traiésca natiunea romana!“

Noutati diverse.

— (Necrologu.) In 1 Maiu st. n. se petrecù in opidulu montanu Zlatn'a la repausulu eternu, jun'a de mare sperantia: Aureli'a Harsianu primu-eminenta in a V. classe a institutului crescerei de fetitie din Alba-Iuli'a, repausata la 29 Apriliu, dupa unu morbu vehementu de pieptu in etate abia de 14 ani, lasandu „cá unic'a fiica“ in doliu profundu pre neconsolaverii sei parenti: Basiliu Popu de Harsianu, advocatu in Abrudu si soci'a s'a Mari'a Pi-

iposiu, pre numerosii sei consangeni, amici si cunoscuti. — Ceremoni'a-i funebra i se serbà cu mare pompa sub pontificarea reverendissimului domnu protopopu Simeone cav. de Balinth cu asistintia de patru preuti — cu conductu imposantu de facle si capel'a musicale de Abrudu, acurgundu unu publicu fórte numerosu din tóte classile poporatiunii din locu si din giuru. Remasitiele-i pamentene s'au depusu in mormentariulu propriu familiaru din cemeteriulu bisericei gr.-cath. Fia-i tierin'a usiora si memori'a eterna!

— (Multiamita.) Comitetulu balului romanu din Vien'a multiamesce domniloru, cari au binevoitu a colectá pentru mentionatulu balu si cari ne au tramisu deja colectele loru; róga totuodata pe domnii, cari au intardiatu cu retramiterea listeloru nóstre, se binevoiésca a ni le reintorna catu mai curendu, aiba ele ori-ce resultatu, pentru a se poté da ratiociniulu publicu. — Vien'a, 3 Maiu 1877. — Pentru comitetu:

Dr. Stihle m. p., presiedinte.

— Anunciulu presidiului „Reuniunei invetiatoriloru romani selagiani" Nr. 30 din Zelau, 3 Maiu suna asiá:

„Adunarea generala a „Reuniunei invetiatoriloru romani selagiani" se va tiené estu-tempu — conformu decissiunei adunarii generale din an. tr., in comun'a Bocsi'a romana la 15/3 si 16/4 Maiu a. c.

La acést'a adunare generale suntu invitati toti membrii reuniunei onorari, fundatori, ajutatori, partinitori, ordinari, precumu si toti acei intieliginti séu poporeni, cari se interessédia de sant'a causa a instructiunei poporale.

La prandiu comunu, care se va arangea pe diu'a antaia a siedintieloru, potu se iè parte toti membrii reuniunei si ospetii coadunati."

Subscrisu: G. Trifu v.-pr. R. I. R. S.

Maiu nou.

Fortificatiunile russesci la Galati, Brail'a si Reni sunt apròpe terminate, asiá incatu se crede, ca in dilele prossime armat'a russa va fortiá trecerea preste Dunare.

— „Monitoriulu" din Bucuresci publica decretulu, prin care Domnitoriulu notifica, ca a luatu in manile sale comand'a suprema asupra armatei romane. Totu-odata publica si mai multe numiri de comandanti de corpuri de armata, de divisiuni si brigade.

— „Romanulu" dela 28 Apr. v. dice: „Tunulu este trasu de o parte si de alta. Resbelulu s'a incaieratu... Turci'a a sfarimatu cu tunulu tóte legaturele sale cu noi. Sfarimate se remana, si inainte romani!

— In 11 Maiu bateri'a russésca la Brail'a nimerí caldarea celui mai mare monitoriu turcescu, care se si cufundà, innecandu 200 soldati ce se aflara pe elu.

— La Olteniti'a in 10 Maiu n. foculu din bateriele romane respunse la bombardarile turce din Turtucai'a, care se aprinse. Lupt'a tienù 5 óre. Turcii redicara stégurile albe si-si retrasera bateriile.

— Camer'a Romaniei impoteri pe regimu cá se iè tóte mesurele cerute de asecurarea existentiei Romaniei, cá se-si implinésca missiunea istorica in Orientu. 300 cazaci trecura pe pamentu turcescu pentru recunósceri si se luptara cu basi-bojucii indelungatu; cadiura de ambe parti morti si raniti.

Resultatulu operatiunilor

Institutului de creditu si de economii „ALBIN'A" din Sibiiu

in trimestrulu I dela 1 Ianuariu pana in 31 Martiu 1877.

I. Reuniuni de creditu.

		fl.	cr.
	Cu finea lui Decembre se aflara in legatur'a reuniuniloru de creditu		
877	participanti cu unu creditu preste totu de	52,276	37
	in decursulu patrariului I repasira		
63	participanti si din imprumuturi se replatira	3,212	53
	remanu deci cu 31 Martiu a. c.		
814	participanti cu unu creditu preste totu de	49,063	84
	Fondulu de garantia alu reuniuniloru de creditu consta din sum'a de	20,437	50

II. Depuneri pentru fruptificare.

	La 31 Decembre a. tr. erau		
421	depuneri in suma de	327,919	11
	In decursulu patrariului I au mai urmatu		
64	depuneri in sum'a de	123,449	13
	Astu-modu starea acestui ramu in patrariulu I a fostu de		
485	depuneri in suma totale de	451,368	24
	din care in decursulu trimestrului se ridicara		
36	depuneri in sum'a de	87,869	92
	remanendu cu finea lui Martiu o stare de		
449	depuneri in sum'a de	363,498	32

III. Operatiuni de escomptu.

	Starea portfoiului de schimburi cu 30 Septembre a fostu de		
1694	bucati schimburi in valóre de	495,183	29
	In decursulu patrariului I se mai reescomptara		
1158	schimburi in sum'a de	394,327	45
	prin urmare starea totale a portfoiului in patrariulu I fù de:		
2852	bucati schimburi in valóre de	889,510	74
	In decursulu patrariului se rescumperara si reescomptara		
1029	bucati schimburi in sum'a de	341,256	28
	astu-modu resulta cu 31 Martiu starea de		
1823	bucati schimburi in sum'a de	548,254	46

IV. Imprumuturi de lombardu,

	s'au redusu in decursulu patrariului dela fl. 1270.— la	345	—

V. Creditele ipotecari.

	Starea imprumuteloru ipotecari a fostu cu finea a. tr. de		
100	obligatiuni in sum'a de	36,070	58
	In decursulu patrariului I se mai accordara		
1	imprumutu in sum'a de	527	42
	Astu-modu starea acestui ramu in patrariulu I a fostu de		
101	obligatiuni in valóre de	36,598	—
	In decursulu trimestrului se replatí		
1	imprumutu in sum'a de	2,953	05
	Prin urmare starea cu 31 Martiu e de		
100	obligatiuni in sum'a de	33,644	95
	Revirementulu cassei in cele 3 luni fù preste totu de	939,414	10

Statulu generalu cu 31 Martiu 1877.

I.	In numerariu	18,614	71
II.	In obligatiuni de participanti	49,063	84
III.	Portfoiulu de schimburi	548,254	46
IV.	Lombardu	345	—
V.	In obligatiuni ipotecari	33,644	95
VI.	In charthii de valóre	14,357	25
VII.	In Moneta	6,125	95
VIII.	In Realitati	21,550	—
	Totalulu	691,956	16

Sabiiu, 31 Martiu 1877.

Directiunea Institutului.

Pretiurile piacei

in 11 Maiu 1877.

Mesura	Speciea fructeloru		Pretiulu fl.	Pretiulu cr.
Hectolitre	Granu	fruntea	11	80
		midiulociu	11	20
		de diosu	10	40
	Mestecatu		8	95
	Secara	fromósa	6	70
		de midiulocu	6	20
	Ordiulu	frumosu	5	—
		de midiulocu	4	80
	Ovesulu	frumosu	3	80
		de midiulocu	3	70
	Porumbulu		6	20
	Meiu		6	—
	Hrisca		—	—
	Mazerea		6	—
	Lintea		6	20
	Faseolea		5	—
	Sementia de inu		14	—
	Cartofi		2	60
1 Chilo	Carne de vita		—	40
	„ de rimatoriu		—	44
	„ de berbece		—	—
100 Chilo	Seu de vita prospetu		40	—
	„ „ „ topitu		—	—

Cursurile

la bursa in 12 Maiu 1877 stá asia:

Galbini imperatesci	6 fl.	14	cr v. a.
Napoleoni	10 „	35	„ „
Augsburg	113 „	30	„ „
Londonu	129 „	40	„ „
Imprumutulu nationalu	63 „	85	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%	58 „	05	„ „
Obligatiunile rurale ungare	71 „	75	„ „
„ „ temesiane	69 „	75	„ „
„ „ transilvane	68 „	50	„ „
„ „ croato-slav.	— „	—	„ „
Actiunile bancei	768 „	—	„ „
„ creditului	134 „	80	„ „

Redactoru respundietoriu si Editoru

IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tipariulu lui

IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.